

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Факультет музичного мистецтва
Кафедра музичного мистецтва (відділ народних інструментів)

Затверджую

Проректор з навчальної роботи РДГУ

_____ проф. Я.Б. Петрівський

„_____” _____ 2010 рік

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

„Методика викладання диригування”

(за вимогами кредитно-трансферної системи
організації навчального процесу)

Для студентів спеціальності 7.02.02.05 „Музичне мистецтво”
Освітньо-кваліфікаційний рівень „Спеціаліст”

Рівне – 2010

Методика викладання диригування

Програма навчального курсу (за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу).

Укладач програми: професор кафедри народних інструментів,
Народний артист України **С.Ф. Мельничук**

Рецензенти:

Станіслав Сергійович Димченко, професор кафедри
музичного мистецтва (відділ народних інструментів)

Олена Костянтинівна Никон, доцент кафедри гри на музичних
інструментах.

Відповідальний редактор:

С.Ф. Мельничук професор, Народний артист
України, завідувач відділу народних інструментів.

Завідувач відділу

проф. Мельничук С.Ф.

Програма практичного курсу схвалена і рекомендована до друку
кафедрою музичного мистецтва (відділ народних інструментів) РДГУ
(протокол № 2 від 28 вересня 2010 року).

**Структура програми навчального курсу
„Методика викладання диригування”
1. Опис предмету навчального курсу.**

Курс V підготовка спеціалістів	Шифр, спеціальність освітньо- кваліфікаційний напряму	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 кредити	Шифр та назва напряму 0202 „Мистецтво”	Рік підготовки 5 курс
Навчальних модулів: 1 Змістовних модулів 2 Загальна кількість годин 54 Годин на тиждень 2 Аудиторних занять 32	Шифр та назва спеціальності: 7.020205 „Музичне мистецтво”	Семестри IX Лекційних 20 годин Практичних 12 годин Самостійна робота 22 години Види контролю Екзамен IX сем.

Структура залікового кредиту

Розподіл навчального часу за видами знань

Назва модулів і тем		Кількість годин					Інд.
		Всього	Аудиторна робота			СРС	
			Всього аудит.	Лекцій	Практична робота		
Модуль 1. Історія розвитку диригентських виразних засобів.				8	4	8	
1.	Основні етапи еволюції диригентського мистецтва.			2			
2.	Розвиток диригентських виразних засобів в кінці XVI-XVIIст.			2			
3.	Корінні зміни теорії і практики диригування на початку XIX ст.						
4.	Побудова та функції диригентського апарату.			2	4	6	
5.	Функції лівої та правої руки. Диригентська паличка.						
6.	Характерні особливості діяльності диригента, його основні функції.			2		2	
Модуль 2. Методика навчання диригування.				12	8	14	
7.	Основні проблеми навчання диригування.			2			
8.	Особливості розділів учбової роботи.						
9.	Особливості занять у класі по диригуванні.			2			
10.	Особливості домашньої роботи диригента.			2			
11.	Основні методи домашніх занять.			2			

12.	Робота над партитурою.				2	4	
13.	Пошуки виразних засобів диригування				2	4	
14.	Методика розвитку навиків репетиційної роботи в класі по диригуванні.			2			
15.	Ауфтакт, плани, позиції, діапазони диригентського малюнку.			2			
16.	Використання механічного звукозапису у домашній роботі диригента.				4	6	

Змістовий модуль 1.

Історія розвитку диригентських виразних засобів

Лекцій 8

Практичних 4

СРС 8

Тема 1. Основні етапи еволюції диригентського мистецтва.

П'ять етапів розвитку диригентського мистецтва. Перший пов'язаний з музичним мистецтвом первісних людей, другий – з виникненням та розвитком мелодійного елементу в музиці, третій характеризується застосуванням **батути**, четвертий пов'язаний з появою генерал-баса і п'ятий новий сучасний стиль диригування.

Тема 2. Розвиток диригентських виразних засобів в кінці XVI-XVIIст.

Система диригування „хейноромія”. Зразок „хейноромії” „гвідонова рука”. Система диригування за допомогою батути. Хто вперше застосував цей засіб. Що таке подвійне, потрійне диригування.

Тема 3. Корінні зміни теорії і практики диригування на початку XIX ст.

Новий стиль диригування. Хто вперше його застосував, його послідовники.

Тема 4. Побудова та функції диригентського апарату.

З чого складається фізичний апарат диригента. Частина фізичного апарату диригента, їх специфічні особливості та

особливості побудови. Значення погляду при диригуванні, зв'язок його з жестами.

Тема 5. Функції лівої та правої руки. Диригентська паличка.

У диригуванні застосовуються різні типи рухів рук: симетричні, тобто однакові, та зовсім окремі, коли дві руки одночасно виконують різні технічні завдання. Не дивлячись на те що права та ліва рука можуть виконувати різні завдання, практика диригування дуже часто ставить вимоги до кожної руки. Основні функції лівої і правої руки, їх відмінність. Основні положення тримання диригентської палички в руці.

Тема 6. Характерні особливості діяльності диригента, його основні функції.

Диригент – це виконавець, педагог і керівник виконавством. Всі ці сторони діяльності диригента знаходяться у тісній єдності й взаємодії. На чому ґрунтуються ці сторони діяльності диригента? Переваги жестової форми спілкування над мовою. Від чого залежить вміння працювати з оркестром. Значення методики викладання в класі по диригуванню.

Змістовий модуль 2.

Методика навчання диригування

Лекцій 12

Практичних 8

СРС 14

Тема 7. Основні проблеми навчання диригування.

Не дивлячись на те, що диригентське мистецтво досягло надзвичайних вершин, система навчання диригування ще недостатньо розроблена.

Методика викладання диригування по суті представляє собою різноманітні суб'єктивні форми передачі особистого досвіду. Учень „отримує” готовий жест, обминаючи всі спонукальні механізми, які сполучені з наполегливими пошуками необхідних засобів диригування. Це один з недоліків наочного методу навчання. Як об'єднати позитивні сторони існуючого наочного засобу навчання з сучасним систематичним навчанням у спеціальному класі.

Тема 8. Особливості розділів учбової роботи.

На відміну від двох розділів учбової роботи інструменталіста – заняття в класі і в домашніх умовах, навчання диригента розпадається на три розділи – заняття в класі, заняття вдома і робота з музичним колективом. Сюди можна також віднести і відвідування з учбовою метою репетицій оркестру. Важливо, щоб всі три розділи учбового процесу були міцно об'єднані одним стержнем. В чому особливості цих розділів учбової роботи диригента?

Тема 9. Особливості занять у класі по диригуванню.

Диригуючи у класі, молодий диригент повинен навчитися слухати всю музичну тканину твору, вслуховуватися у всі особливості виконання, порівнювати характер жесту, технічні прийоми з звуковим результатом. Як правило в класі по диригуванню, молодий диригент, намагається, головним чином, показати жестову модель диригування вивченим твором, при тому зовсім не звертає уваги, що грають піаністи. Викладачу необхідно, у цих випадках, робити ті чи інші зауваження про характер виконання і диригування. Роль концертмейстерів у класах диригування.

Тема 10. Особливості домашньої роботи диригента.

Багатоплановість диригентської спеціальності вимагає різноманітних форм домашньої роботи. Різноманітність форм та методів домашніх занять – є наслідок різного відношення до диригентського виконавства, до техніки диригування, до постановки рук, до форми малюнків диригування, до диригування емоційно, чи спокійного чи детальним жестом, показі самих відтінків чи передачі їх смислового значення.

Тема 11. Основні методи домашніх занять.

Як відомо, діяльність диригента підрозділяється на три основні розділи: домашні заняття (засвоєння партитури), репетиції з оркестром і сам виступ з ним перед слухачами чи глядачами. У диригента який вчиться у учбовому закладі є ще проміжна стадія, коли він диригує в класі під фортепіано. Основні методи домашніх занять:

1. Метод окремого засвоєння партитури по голосам і фактурним шарами (як виконавського так і мануального).
2. Метод співставлення.

3. Метод співставлення у сполучені з методом окремого диригування.
4. Метод окремого засвоєння виразних елементів виконавства.
5. Тимчасове спрощення виконавських завдань.
6. Використання вправ для розвитку „відчуття звуку у руці”.

Тема 12. Робота над партитурою.

Робота над партитурою може вестися у трьох напрямках:

- а) Засвоєння партитури за фортепіано.
- б) Засвоєння за допомогою внутрішнього слуху.
- в) Мануальне засвоєння.

Перші два напрямки тісно поєднані один з одним. Їх можна об'єднати, умовно назвати „Виконавсько-аналітичною” формою роботи, що складається з таких розділів:

1. Ознайомлення з нотним тестом.
2. Аналіз форми твору. Та оркестрової фактури.
3. Конкретизація виконавського плану, підготовка до репетиції.

Мануальне засвоєння партитури.

Пошуки диригентських засобів для передачі в жестах:

1. Динаміки розвитку форми.
2. Фразування.
3. Образності.
4. Образно-емоційного характеру музики.

Тема 13. Пошуки виразних засобів диригування.

Розвиток здібностей, навиків і якостей психіки, необхідних для оволодіння диригентською технікою:

1. Розвиток відчуття „звуку у руці”;
2. Розвиток засобів передачі динамічності музичного руху;
3. Розвиток засобів передачі образно-емоційного змісту музики.
4. Робота над варіантністю жестів.
5. Розвиток диригентської фантазії.
6. Розвиток емоційної сторони диригування.
7. Контролювання точності виконання технічних прийомів.
8. контролювання відповідності жестів музичним образам.

Тема 14. Методика розвитку навиків репетиційної роботи в класі по диригуванні.

Перш ніж приступити до репетиції з оркестром диригент повинен спочатку навчитися працювати з піаністами. Основна методична настанова подібної роботи у класі по диригуванню – розвиток всебічної слухової уваги. Диригуючи в класі, молодий диригент, повинен навчитися слухати всю музичну тканину твору, вслуховуватися у всі особливості виконання. Вдосконалюючи чи змінюючи технічні прийоми диригування студент одночасно з цим повинен уважно слухати виконання і співвідносити його з своїми діями.

Заняття по засвоєнню навиків репетиційної роботи в класі передбачає:

1. Активний і цілеспрямований розвиток слухової уваги.
2. Диригент вчиться аналізувати, те що відбувається під час виконання.
3. Пояснення своїх виконавських намірів жестом або словом робить великий вплив і на розвиток мануальної техніки студента. Необхідність слухати, пояснювати, активізує відношення диригента до процесу виконання.

Отже, перш ніж почати працювати з оркестром диригент повинен набути відповідних навиків (в першу чергу слухову увагу), диригуючи піаністами і керуючи не уявним а реальним виконавством.

Тема 15. Ауфтакт, плани, позиції, діапазони диригентського малюнку.

Ауфтакт – диригентська дія, яка має певне смислове значення. Диригентський замах складається з чотирьох частин: „дихання”, „прискорення”, „відбиття”, та „крапки”. Охарактеризувати ці частини.

Диригентські рухи відбуваються у трьох позиція, трьох діапазонах, трьох планах. Від чого залежить зміна позицій, планів та діапазонів диригентського малюнку.

Тема 16. Використання механічного звукозапису у домашній роботі диригента.

Особливості роботи диригента при прослуховуванні того чи іншого музичного твору. Зв'язок музичних фраз з диханням. Заняття по диригентській техніці під фортепіано, записи на диски, як підготовчий етап роботи диригента з музичним колективом. Позитивні та негативні сторони цієї роботи.

Завдання для самостійної роботи.

Успішність самостійної роботи студента залежить від вміння правильно та раціонально організувати свій час для занять. Самостійна підготовка програми вимагає від студентів підвищення активності творчої ініціативи.

Новою формою активізації самостійної роботи студента в умовах кредитно-модульної системи виступає ІНДЗ (індивідуальне навчально-дослідне навчання). В умовах підготовки фахівців мистецького напрямку ми трактуємо ІНДЗ як ІНТЗ (індивідуальні навчально-творчі завдання).

ІНТЗ – вид позааудиторної СРС навчального, виконавського, творчого, пошуково-дослідного характеру.

ІНТЗ – завершена практична або творча робота в межах навчальної дисципліни курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок отриманих у процесі лекційних, практичних занять і охоплює декілька позицій навчального курсу:

- засвоєння принципів і методів викладання диригування;
- опрацювання теоретико-методичної літератури відповідно до вивченого матеріалу;
- самостійне опрацювання музичного репертуару;
- вміння аналізувати, контролювати критично оцінювати результати своєї роботи.

Тематика індивідуальних навчально-творчих завдань.

1. Структурно-рельєфний вигляд корпусу у залежності від музичного образу, художньої ідеї, стилістичних та жанрових особливостей музики.
2. Положення ніг при виконанні спокійної, споглядальної музики, при виконанні епізодів із напруженим звучанням, при фортісімо, різних тутті і т.д.
3. Зв'язок диригентських жестів з поглядом очей та виразної міміки.
4. Метод окремого засвоєння партитури по голосам і фактурним шарами.
5. Метод співставлення.
6. Пошуки засобів відображення образно-емоційного змісту музики.
7. Передача характеру музичного образу за допомогою виразних жестів.
8. Вивчення позначок і ремарок автора (штрихи, динаміка, знаки артикуляції і т.д.).

9. Виразність жесту в залежності характеру музики, конкретної виконавської ситуації і музики, конкретної виконавської ситуації і професійного рівня оркестру.

Методи навчання

Словесні (розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрація матеріалу, прослуховування аудіо, відео записів, відвідування концертів); репродуктивні твори, проблемно-пошукові, стимулювання й мотивації (заохочення, творчі проблемно-пошукові, стимулювання й мотивації (заохочення, інтерес до навчання), перевірки та виявлення знань, умінь і навичок.

Методи оцінювання

Об'єктом рейтингового оцінювання знань є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час поточного або підсумкового контролю.

Орієнтовна оцінка видів навчальної діяльності студентів у рейтинговій системі з дисципліни „Методика викладання диригування”.

Рейтингова шкала

№	Вид навчальної роботи	
1.	Відвідування лекцій, практичних занять	1 бал за одну академічну годину
2.	Своєчасна здача форм контролю	2 бали
3.	ІНТЗ	1-6 балів
4.	Якість підготовки студентів до практичних занять	2-8 балів
5.	Вислуги на семінарських заняттях	2-6 балів
6.	Колоквіум	20 балів
7.	Тестування	10 балів
8.	Виступи на студентських конференціях	2-6 балів

Шкала оцінювання

Оцінка за 100 бальною шкалою	90-100	82-89	75-81	67-74	60-66	35-59	1-34
Оцінка ETS	A	B	C	D	E	Fx	F
Оцінка за національною шкалою	відмінно	добре		задовільно		незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з обов'язковим повторним курсом
	зараховано					не зараховано	

Питання гарантованого рівня знань

1. Основні етапи еволюції диригентського мистецтва.
2. Система диригування „хейноромія”.
3. Розвиток диригентської техніки в XVII-XVIII ст.
4. Корінні зміни теорії і практики диригування в кінці XIX ст.
5. Характерні особливості діяльності диригування і його основні функції.
6. Виконавські та педагогічні навички диригента їх взаємозв'язок.
7. Переваги жестових форм спілкування з виконавцями над мовними.
8. Побудова та функції диригентського апарату.
9. Значення положення корпусу, його скульптурно-рельєфний вигляд.
10. Постанова ніг їх значення.
11. Значення погляду диригента при диригуванні.
12. Руки – основа і найбільш важлива частина диригентського апарату.
13. Значення положення плеч, передпліччя, про виразність кості рук.
14. Функції рук диригента.

15. Їх основна відмінність.
16. Диригентська паличка, основні її положення тримання у руці.
17. Основні положення тримання палички у руці.
18. Ауфтакт – елементарна диригентська дія.
19. Складові диригентського замаху.
20. Якими фізичними властивостями характеризується дихання музикантів-духовиків.
21. Четвертий елемент диригентського замаху „відбиття”. Його три призначення.
22. Що означає „тактова схема”, „диригентська сітка”, „диригентський малюнок”.
23. Плани, позиції, діапазони диригентського малюнку.
24. Фермати – їх види.
25. Фермати – типи фермат.
26. Охарактеризувати 1-ий вид фермат і три їх типи.
27. охарактеризувати 2-ий вид фермат і три їх типи.
28. Проблеми навчання диригування.
29. Основні розділи учбової роботи диригента.
30. Відмінність розділів учбової роботи інструмента і диригента.
31. Основні причини незадовільних занять диригента вдома.
32. Співвідношення педагогічних та мануальних засобів у виконавстві диригента.
33. Особливості домашньої роботи диригента.
34. Форми та методи домашніх занять.
35. Зміст домашніх занять.
36. Робота над мануальною технікою.
37. Робота над партитурою.
38. Засвоєння партитури за фортепіано.
39. Засвоєння партитури у виконавському плані.
40. Мануальне засвоєння партитури.
41. Розвиток слухової уваги, партитурного слуху (охоплення слухом усіх голосів партитури).
42. Розвиток відчуття „звуку у руці”.
43. Розвиток засобів передачі образно-спокійного змісту музики.
44. Робота над варіантністю жесту.
45. Розвиток вольових якостей.
46. Розвиток навиків контролю.
47. Контролювання точності виконання технічних прийомів та

- відповідність жестів музичним образам.
48. Недоліки домашньої роботи.
 49. Основні методи домашніх завдань.
 50. Подібність методу домашніх занять диригента і інструменталіста.
 51. Метод окремого засвоєння партитури по голосам і фактурним шарам (як виконавського так і мануального).
 52. Метод співставлення.
 53. Метод співставлення у сполученні з методом окремого диригування.
 54. Метод окремого засвоєння виразних елементів виконавства.
 55. Тимчасове спрощення виконавських завдань.
 56. Використання вправ для розвитку „відчуття звуку у руці”.
 57. Використання механічного звукозапису у домашній роботі диригента.
 58. Розвиток навиків роботи з оркестром молодого диригента.
 59. Основні труднощі розвитку навиків роботи з оркестром у класі диригування, методика їх розвитку.
 60. Розвиток слухових навиків при роботі в класі диригування.

Навчально-методичні матеріали з курсу викладання методики викладання диригування

Основна література.

1. Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1981.
2. Хайкин Б. Беседи о дирижерском ремесле. – М.: Сов. композитор, 1984.
3. Панасюк Д. Основні питання диригентської техніки. – Рівне, 1993.
4. Панасюк Д. Особливості домашньої роботи диригента та причини її неефективності. – Рівне, 1997.
5. Панасюк Д. Розвиток навичок роботи з духовим оркестром у класі по диригуванні. – Рівне, Облстат, 1997.
6. Эржеменский Г. Психология дирижирования. – М.: Музыка, 1989.
7. Димченко С. Диригування. – Рівне, 1997.
8. Терлецький М. Методика роботи з оркестром. – Рівне, 1998.
9. Мусин И. Техника дирижирования. – М.: Музыка, 1978.
10. Казачков С. Деревентський апарат та його постановка. – М.: 1967.
11. Панасюк Д. Методика викладання диригування. – Рівне: Облстат, 2005.

Додаткова література.

1. Ольхов К. Теоретичні основи диригентської техніки. – Вид. 2-е Л.: Музика, 1994.
2. Барсов І. Книжка про оркестр. – К.: Музична Україна, 1980.
3. Иванов-Радкевич М. Пособие для начинающих дирижеров. – М.: Музыка, 1997.
4. Канерштейн М. Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980.
5. Лагутин Б. Техника дирижирования и дирижерская практика. – М.: МГИК, 1990.
6. Иванов-Радкевич М. О воспитании дирижера. – М.: Музыка, 1978
7. Мюнш И. Я – дирижер. – М.: Музыка, 1967.
8. Стецик О. Короткий курс диригування для слухачів регентсько-дяківської школи. – Івано-Франківськ, 2000.
9. Безберодова А. Дирижирование. – М.: Музыка, 1980.

Перелік наочних посібників ТЗН (таблиці, плакати, відеофільми, слайди і навчальні демонстрації)

1. Таблиці музичних термінів
2. Таблиці диригентських схем
3. Таблиці виконавських диригентських штрихів
4. Відеофільми

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів

1. Побудова та функції диригентського апарату.
З яких частин складається фізичний апарат диригента, їх специфічні особливості побудови. Залежність положення корпусу та ніг від музичного образу, художньої ідеї, стилістичних та жанрових особливостей музики. Зв'язок диригентських жестів з поглядом очей та виразної міміки.
2. Характерні особливості діяльності диригента, його основні функції.
Диригент – це виконавець, педагог і керівник виконавством. Охарактеризувати всі сторони діяльності диригента. Слух, види слуху. Робота з солістами, хором. Формування світогляду диригента.

Рекомендована література

1. Хайкін Б. Беседи о дирижерском ремесле. – М.: 1984
2. Панасюк Д. Основні питання диригентської техніки. – Рівне, 1990
3. Рудніцькі О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. – Київ, 2002

4. Димченко С. Диригування. – Рівне, 1997
5. Казачков С. Диригентський апарат та його постановка. – М., 1967

2.Робота над партитурою.

Три напрямки роботи над партитурою.

- А) Засвоєння партитури за фортепіано.
- Б) Засвоєння за допомогою внутрішнього слуху.
- В) Мануальне засвоєння.

Пошуки диригентських засобів для передачі в жестах:

1. Динаміт розвитку в жестах.
2. Фразування.
3. Образності.
- 4.Образно-емоційного характеру музики.

3.Пошуки виразних засобів диригування.

Розвиток здібностей, навиків і якостей психіки, необхідних для оволодіння диригентською технікою:

1. Розвиток відчуття „звуку у руці”.
2. Розвиток засобів передачі динамічності динамічного руху.
3. Робота над варіативністю жестів.
4. Розвиток емоційної сторони диригування.
5. Контролювання відповідності жестів музичним образом.

Рекомендована література

1. Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1981.
2. Мусин И. Техника дирижирования. – М.1978.
3. Стецик О. Короткий курс диригування. – Івано-Франківськ, 2000
4. Панасюк Д. Методика викладання диригування. – Рівне, 2006.
5. Безборода А. Дирижирования. – М.,1990.
6. Панасюк Д. Особливості домашньої роботи диригента та причини її неефективності. – Рівне,1997.

Навчально-методичне забезпечення

Методичні посібники:

1. Димченко С. Диригування – Рівне, 1997.
2. Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1981.
3. Мусін І. Техніка диригування. – М.: Музика, 1998.
4. Терлецький М. Методика роботи з оркестром. – Рівне, 1998.
5. Панасюк Д. Методика викладання диригування. – Рівне, 2005.

Основна література:

1. Димченко С. Диригування – Рівне, 1997.
2. Ержемский Г. Психология дирижирования. – М.: Музыка, 1990.
3. Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1981.
4. Канерштейн М. Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980.
5. Лагутин Б. Техника дирижирования и дирижерская практика. – М.: МГИК, 1990.
6. Мусін І. Техніка диригування. – М.: Музика, 1978.
7. Панасюк Д. Особливості домашньої роботи диригента та причини її неефективності. – Рівне, 1997.
8. Панасюк Д. Основи питання диригентської техніки. – Рівне, 1993.
9. Терлецький М. Методика роботи з оркестром. – Рівне, 1998.

Додаткова література:

1. Барсов И. Книга про оркестр. – К.: Музична Україна, 1990.
2. Иванов-Радкевич М. О воспитании дирижера. – М.: Музыка, 1978.
3. Иванов-Радкевич М. Пособие для начинающих дирижеров. – М.: Музыка, 1997.
4. Мюнш І. Я – диригент. – М.: Музика, 1967.
5. Ольхов К. Теоретичні основи диригентської техніки. – Вид. 2-е. – Л.: Музика, 1994.
6. Старченко В. Диригування духовим оркестром. – Рівне, РДІК, 1988.
7. Старченко В. Формування оркестрового музиканта. – РДІК, 1988.
8. Хайкин Б. Беседы о дирижерском ремесле. – М.: Сов. композитор, 1984.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

„Методика викладання диригування”
(за вимогами кредитно-трансферної системи
організації навчального процесу)

Для студентів спеціальності 7.02.02.05 „Музичне мистецтво”
Освітньо-кваліфікаційний рівень „Спеціаліст”

Укладач програми: **С.Ф.Мельничук**

Відповідальний редактор – **С.Ф.Мельничук**
Комп’ютерна верстка – **О.Ю.Третяк**

Підписано до друку 1.12.2010 р. Формат 60 x 84 1/16. Умов. друк арк.0,58.
Тираж 30 примірників. Замовлення №316/2

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету,
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

